

Notat om mulig inhabilitet hos ambassadør Lars Gert Lose

1. INDLEDNING OG SAMMENFATNING

1.1 Indledning

Udenrigsministeriet har den 7. januar 2019 – i overensstemmelse med departementschef Lars Gert Loses ønske – bedt Kammeradvokaten vurdere, om der ved behandlingen af en række forhold vedrørende Lars Gert Loses ægtefælle Ulla Rønberg har været anledning til at overveje, om Lars Gert Lose var inhabil samt om reglerne om inhabilitet blev overtrådt.

Baggrunden er, at tidligere ambassadør i Washington, Lars Gert Lose, og tidligere ekstern konsulent hos generalkonsulatet i New York, Ulla Rønberg, er gift. Ulla Rønberg anses derfor for at være nærtstående til Lars Gert Lose. I Lars Gert Loses tid som ambassadør har Ulla Rønberg dels medvirket i forskelligt frivilligt arbejde på kulturområdet i USA og dels være tilknyttet Generalkonsulatet i New York som konsulent. Disse forhold har givet ministeriet anledning til at overveje, om forvaltningslovens regler om habilitet er efterlevet af Lars Gert Lose. Under hensyn til den involverede persons stilling som departementschef i Udenrigsministeriet finder ministeriet, jf. ovenfor, det rigtigst at indhente en ekstern vurdering fra Kammeradvokaten af, om habilitetsreglerne blev overholdt.

Udenrigsministeriet har efter samråd med Kammeradvokaten gennemført en intern fremsøgning af materiale for perioden fra den 15. august 2015 til den 31. december 2018, der inkluderer bidrag fra de medarbejdere, der kan have relevant viden, samt anmodet Slots- og Kulturstyrelsen om bidrag. Henset til, at sagen vedrører departementets øverste embedsmand, har tilrettelæggelsen af undersøgelsen været drøftet med Statsministeriet, og den forestås af departementets direktør for ressourcer og organisationsudvikling (COO) efter bemyndigelse fra udenrigsministeren.

Udenrigsministeriet har videresendt de udsøgte dokumenter samt redegørelser fra de omhandlede personer i sagerne til Kammeradvokaten. Derudover har Udenrigsministeriet givet oplysninger om visse faktiske forhold, hvor dette ikke fremgik af dokumenterne, og de relevante personer har besvaret supplerende spørgsmål. Kammeradvokatens vurdering bygger på det fremsendte materiale og de afgivne redegørelser, som fremstår omfattende og belyser de omhandlede forhold.

Det sagsforløb, der primært ønskes undersøgt og vurderet, er knyttet til bevillingen i april 2018 af midler til en midlertidig pressekoordinator under Det Internationale Kulturpanels satsning i USA. For at kunne se dette i kontekst er der fremsendt materiale og foretaget vurderinger vedrørende følgende forløb:

- Art in Embassy, 2016 til i dag
- Workshop i Washington om en ny strategi for kulturindsatsen i USA, marts 2017
- Researchrejse til Houston/Austin, Texas, juli 2017
- Ansøgning til Kulturministeriets og Udenrigsministeriets Styregruppe om midler til midlertidig koordinator til Det Internationale Kulturpanels satsning i USA, februar 2018
- Øremærkning af beløb til midlertidig pressekoordinator under Det Internationale Kulturpanels satsning i USA, april/maj 2018
- Researchtur for Slots- og Kulturstyrelsen, september/oktober 2018

Hvis Kammeradvokaten finder, at der i ovennævnte forhold foreligger en eller flere overtrædelser af habilitetsreglerne, har Udenrigsministeriet bedt Kammeradvokaten vurdere og anbefale, hvilke ansættelsesretlige sanktioner dette bør resultere i for den pågældende.

1.2 Sammenfatning

Det er Kammeradvokatens konklusion, at

- I forhold til antagelsen af Ulla Rønberg som konsulent i generalkonsulatet i New York ville Lars Gert Lose være inhabil og medvirke i strid med reglerne, hvis han havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelse over for generalkonsul Anne Dorte Riggelsen, som traf beslutning om at antage Ulla Rønberg. Udenrigsministeriet har imidlertid oplyst, at ambassadør Lars Gert Lose i denne sammenhæng hverken havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelser i forhold til generalkonsulatet i New York.
- På baggrund af sagens forløb og det foreliggende materiale er der efter vores samlede vurdering ikke grundlag for at fastslå, at Lars Gert Lose indirekte kan siges at have medvirket ved beslutningen om at antage Ulla Rønberg som konsulent. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at det foreliggende materiale og de overensstemmende forklaringer fra Lars Gert Lose, Anne Dorte Riggelsen og Lone Ravn samt øvrige med tilknytning

til begivenhedsforløbet ikke giver noget grundlag for at antage, at Lars Gert Lose var vidende om, at Ulla Rønberg ville blive tilknyttet konsulentstillingen.

- For så vidt angår de øvrige forhold foreligger der efter vores vurdering ikke en sådan særlig personlig eller økonomisk interesse, som kan begrunde inhabilitet efter de bagvedliggende almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om inhabilitet. Heri indgår endvidere, at det er i overensstemmelse med Udenrigsministeriets praksis, at medrejsende ægtefæller udfører repræsentative funktioner på ambassaden samt til dels ulønnet tilknyttes til løsning af opgaver på ambassaderne.
- Det er derfor vores samlede vurdering, at der ikke er grundlag for at antage, at inhabilitetsreglerne er overtrådt ved de omhandlede forhold.

2. DE FAKTUELLE FORHOLD

2.1 Udenrigsministeriets organisering

Udenrigsministeriet har generelt oplyst, at ambassadører refererer til Udenrigsministeriets direktion. Lars Gert Loses dialogpartner i den faste proces for strategisk koncernstyring (SKS) og med hensyn til medarbejderevaluering (PLUS) var under sin udstationering i Washington daværende departementschef Ulrik Vestergaard Knudsen. Det bemærkes, at det for konkrete sager er den relevante faglige enhed i Udenrigsministeriet, som har instruktionsbeføjelsen.

Udenrigsministeriet har generalkonsulater i en række lande, herunder f.eks. Kina, Tyskland, Australien og USA. Alt efter opgavernes tyngde ledes generalkonsulaterne enten af en udsendt chef (LR37 eller højere) eller en medarbejder, der fungerer som chef, men som er udsendt under chefniveau.

Generalkonsulaternes daglige opgaveløsning sker lokalt og oftest uden inddragelse af ambassaden. Det gælder navnlig borgerservice og kulturelle opgaver, mens eksport- og investeringsfremmeaktiviteter koordineres på tværs af Udenrigsministeriets organisation i regionale strukturer og i tæt samarbejde med Center for Eksportrådet i København. Større opgaver, som f.eks. besøg fra Kongehuset eller regeringen, der involverer et generalkonsulat, gennemføres normalt i samarbejde med ambassaden.

En generalkonsul, der er udnævnt i LR37 eller højere, har PLUS med direktionen i Udenrigsministeriet i København, og refererer generelt til Udenrigsministeriets direktion. Generalkonsul Anne Dorte Riggelsen er udnævnt chef i LR39, og hendes dialogpartner vedrørende SKS og PLUS er direktør i Udenrigsministeriet Susanne Hyldelund. Det bemærkes, at det for konkrete sager er den relevante faglige enhed i Udenrigsministeriet, som har instruktionsbeføjelsen.

Udenrigsministeriet har oplyst, at der ikke bestod et over-/underordningsforhold mellem ambassadør i Washington Lars Gert Lose og generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen i den omhandlede type sager, og at ambassadør Lars Gert Lose således hverken havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelser i forhold til generalkonsulatet i New York i sin tid som ambassadør i Washington i sådanne.

Det fremgår af § 2 i lov nr. 150 af 13. april 1983 om udenrigstjenesten med senere ændringer, at udenrigstjenestens 3 grene, Udenrigsministeriet, de diplomatiske og de konsulære repræsentationer, udgør en fælles tjeneste og er én myndighed. Ministeriet fastsætter nærmere regler for de enkelte enheders økonomiske forvaltning. Udenrigsministeriet udmelder rammebudget til hver repræsentation (samt centrene og enhederne hjemme). Repræsentationschefen er ansvarlig for overholdelse af de udmeldte enhedsbudgetter samt efterlevelse af gældende regler på regnskabs- og økonomiområdet. Der er derfor ikke forskel på ambassader og generalkonsulater. Begge har chefer med selvstændigt budget- og regnskabsansvar med direkte reference til Udenrigsministeriet i København.

2.2 Udenrigsministeriets retningslinjer og praksis for medfølgende ægtefællers jobmuligheder

Udenrigsministeriet har oplyst, at der fremgår følgende om medrejsende ægtefæller i kapitel 24 i "Håndbogen vedr. lokalt ansatte":

"The Mission may employ accompanying spouses/partners of posted staff or hire them as external consultants. This is, however, not applicable to the accompanying spouse/partner of the Head of Mission".

Da ægtefællers mulighed for fortsat at have et job er et vigtigt element for medarbejdernes mobilitet, har Udenrigsministeriets ledelse løbende italesat, herunder på de årlige ambassadørmøder, vigtigheden af, at ambassaderne bistår ægtefællerne hermed.

Udenrigsministeriet har oplyst, at ægtefæller til udsendte ambassadører almindeligvis ikke udfører lønnet arbejde for Udenrigsministeriet i forbindelse med deres ægtefælles udstationering. Der kan dog forekomme tilfælde, hvor ægtefællen har oplagte kompetencer i forhold til løsningen af en specifik opgave, og hvor Udenrigsministeriet efter en konkret vurdering beslutter at tilbyde ægtefællen ansættelse til opgaven. En konkret stillingtagen omfatter sædvanligvis overvejelser om habilitetsspørgsmål, varigheden af ansættelsen og alternative løsninger, herunder muligheden for ansættelse af lokalt personale.

Som eksempel på dette kan nævnes ansættelsen af ambassadørens ægtefælle i forbindelse med lukningen af ambassaden i Tirana i efteråret 2017. Her blev ægtefællen, som var en attaché med orlov fra Udenrigsministeriet, ansat til at bistå med oprydning og hjemsendelse af ambassadens omfattende papirbaserede arkiv i de sidste måneder op til den endelige lukning af ambassaden.

Et andet eksempel vedrører ansættelsen af en ambassadørs ægtefælle som projektleder ved ambassaden i Lissabon. Det fremgår af Udenrigsministeriets notat af 30. september 2015, at det som hovedregel er ministeriets indstilling, at ægtefæller/samleverer til repræsentationschefer ikke ansættes på den samme repræsentation. Dette med henblik på at undgå eventuelle habilitetsproblemer/interessekonflikter. Ministeriet foretager dog en konkret og individuel vurdering i hvert enkelt tilfælde. Efter konsultation med Udenrigsministeriets kontor for koncernjura, offentlig ret og arkiv blev det dog besluttet at give dispensation til ansættelsen af ambassadørens ægtefælle som ekstern projektleder.

I forhold til ulønnet arbejde har Udenrigsministeriet oplyst, at ægtefæller til udsendte ambassadører sædvanligvis deltager i repræsentative aktiviteter i og udenfor residensen (det fælles hjem), og undertiden også står for lignende aktiviteter på egen hånd. Udenrigsministeriet har ikke skriftlige retningslinjer for, i hvilket omfang ambassadørers ægtefællers ulønnede indsats også kan udstrækkes til andre områder af ambassadens varetagelse af danske interesser i opholdslandet.

2.3 Det Internationale Kulturpanel

Det Internationale Kulturpanel er et tværministerielt forpligtende samarbejdsforum, som har til formål at fremme Danmarks gensidige kulturudveksling med udlandet. Kulturpanelet blev nedsat ad hoc i 2010 som opfølgning på den daværende regerings strategi for styrket internationalisering af dansk kulturliv fra juni 2010. Panelets primære opgave er at fastlægge en strategisk handlingsplan, fastlægge langsigtede geografiske fokusområder, sikre samarbejde, udveksling af erfaring og metode samt netværk på tværs af ministerierne.

Det Internationale Kulturpanel består pr. 1. januar 2017 af Kulturministeriet (formand), Erhvervsministeriet, Udenrigsministeriet, Dansk Arkitekturcenter, Dansk Design Center, Det Danske Filminstitut, Dansk Kulturinstitut, Slots- og Kulturstyrelsen, Statens Kunstfond og VisitDenmark.

Udenrigsministeren, Kulturministeren og Erhvervsministeren godkendte i januar 2017 ”*Det Internationale Kulturpanels Strategiske Handlingsplan 2017-2021*”. USA er blandt andre lande valgt som et geografisk, strategisk indsatsområde. Der fremgår følgende af den strategiske handlingsplan:

”USA er dominerende på kunst- og kulturscenen og har altid haft en stor tiltrækningskraft på danske kunstnere inden for alle kunstarter. Det er med andre ord en nation, som man ikke kommer udenom i en kultursammenhæng. Dertil er USA en vigtig alliancepartner, et vigtigt eksportmarked og ligeledes et prioriteret marked i et turismeperspektiv. Der er i USA en stor interesse for både dansk og nordisk kunst og kultur, hvilket kultursatsningen Nordic Cool i Washington i 2013 bl.a. var med til at

fremme. Særligt er der efterspørgsel efter dansk design og arkitektur, hvilket Bjarke Ingels' succes i USA er et lysende eksempel på.”

Kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn har i sin redegørelse af 11. januar 2019 oplyst, at styrelsen i samarbejde med ambassaden i Washington samt generalkonsulatet i New York straks herefter startede med at lægge en plan for implementeringen. Planen for USA følger de samme faser som de andre udvalgte geografiske destinationer:

1. fase: Research samt etablering af projektgrundlag (herunder mål, succeskriterier etc.)
2. fase: Projektstart (kontakt til lokale partnere, indgåelse af konkrete aftaler etc.)
3. fase: Gennemførelse af konkrete projekter
4. fase: Evaluering samt plan for opfølgning

Slots- og Kulturstyrelsen har endvidere oplyst, at samarbejdet startede op med at mødes bredt i Washington for at kunne diskutere og blive enige om de centrale, overordnede strategiske visioner og mål for indsatsen. Dette møde fandt sted den 2. marts 2017 i Washington. Efterfølgende foretog ambassaden i Washington, generalkonsulatet i New York samt Slots- og Kulturstyrelsen et omfattende researcharbejde både i USA og i Danmark blandt centrale faglige institutioner med henblik på at afprøve den faglige interesse for samarbejde samt visionens og målenes holdbarhed.

Det endelige projektgrundlag for indsatsen i USA blev godkendt af styregruppen for Danmarks internationale kulturudveksling på et møde den 14. december 2017. Forud herfor havde projektgrundlaget været diskuteret i Det Internationale Kulturpanel den 7. december 2017. Styregruppen godkendte på mødet også den overordnede økonomi og gav samtidig mandat til Slots- og Kulturstyrelsen til udmøntning af strategien samt disponering over rammemidler.

Det fremgår af projektgrundlaget, at Det Internationale Kulturpanels USA-satsning vil have sit absolutte kardinalpunkt i at åbne døre for dansk kunst og kultur i de mest centrale, nye epicentre for kunst og kultur: Austin, Houston, Los Angeles, Seattle, Detroit og Chicago.

Styregruppen for Det Internationale Kulturpanels satsning i USA bestod i perioden af generalkonsulen i New York, Anne Dorte Riggelsen, Slots- og Kulturstyrelsen ved kontorchef Lone Ravn og ambassadør i Washington Lars Gert Lose.

2.4 Kulturministeriet og Udenrigsministeriets samarbejdsaftale om Danmarks internationale kulturudveksling (Styregruppen for det internationale kultursamarbejde)

Kulturministeriet og Udenrigsministeriet har siden 2000 haft en samarbejdsaftale om Danmarks internationale kulturudveksling. Samarbejdsaftalen skal fremme kulturudvekslingen generelt med det formål at styrke:

- Udvikling og fornyelse af dansk kunst og kultur
- Markedsføring af Danmark som land
- Fremme af kultureksport
- Fremme af interkulturel dialog

Danmarks internationale kulturudveksling er beskrevet i den daværende regerings strategi for styrket internationalisering af dansk kulturliv fra juni 2010 og endvidere i bemærkningerne til forslag til lov om Kunstrådet (L 128), som vedtaget af Folketinget den 20. marts 2003 med ikrafttræden den 1. juli 2003. Udenrigsministeriet og Kulturministeriet har nedsat en styregruppe med repræsentanter på kontorchefniveau. Fra styregruppens mødereferater ses deltagere fra Kulturministeriets departement, Udenrigsministeriets departement og Slots- og Kulturstyrelsen (tidl. Kunststyrelsen). Styregruppen for det internationale kultursamarbejde skal sikre implementeringen af samarbejdsaftalen samt føre tilsyn med Slots- og Kulturstyrelsen som operatør.

For at sikre, at Det Internationale Kulturpanel er operativt mellem panelets møder, skal Styregruppen for det internationale kultursamarbejde løbende følge op på realiseringen af Det Internationale Kulturpanels strategiske handlingsplan. Styregruppen for det internationale kultursamarbejde afsætter midler til at bakke op om realiseringen af panelets handlingsplan og træffer beslutning om økonomisk prioritering af handlingsplanens indsatsområder.

Slots- og Kulturstyrelsen fungerer som operatør for de beslutninger, som træffes i Det Internationale Kulturpanel og i Styregruppen for det internationale kultursamarbejde. Slots- og Kulturstyrelsen er sekretariat for styregruppen.

Det fremgår af samarbejdsaftalen, at udgifterne afholdes af Slots- og Kulturstyrelsen, og at det er Udenrigsministeriet og Kulturministeriet, der gennem Styregruppen for det internationale kultursamarbejde bevilger midlerne i samarbejdsaftalen.

2.5 De personlige forhold

Udenrigsministeriet har oplyst, at Lars Gert Lose tiltrådte som Danmarks ambassadør på ambassaden i Washington den 15. august 2015 og fungerede som ambassadør frem til den 31. december 2018, hvorefter han tiltrådte stillingen som departementschef i Udenrigsministeriet den 1. januar 2019.

Slots- og Kulturstyrelsen har oplyst, at Ulla Rønberg er ansat i Slots- og Kulturstyrelsen, men er på orlov uden løn fra den 1. september 2015 og frem til den 31. august 2019. Ulla Rønberg er ansat som specialkonsulent i det internationale team, og løste før sin orlov opgaver inden for den internationale kulturudveksling. Ulla Rønberg havde bl.a. ansvaret for større danske kultursatsninger i udlandet, f.eks. det overordnede projektansvar for den store danske markering i Kina i forbindelse med det dansk-kinesiske kulturår i 2014. Ulla Rønberg har endvidere

.....
også været sekretær for Styregruppen for det internationale kultursamarbejde, og har f.eks. stået for forberedelserne af den fællesnordiske kulturfestival på Southbank i London i 2017.

Udenrigsministeriet har oplyst, at Anne Dorte Riggelsen tiltrådte som generalkonsul på generalkonsulatet i New York den 15. august 2015, og at hun fortsat bestrider denne stilling.

3. SAGSFORLØB

3.1 Generelt

Det fremgår af det fremsendte materiale, at departementschef Lars Gert Lose var ambassadør i Washington, og at hans hustru var involveret i forskellige kulturaktiviteter, der havde berøring med ambassaden og generalkonsulatet i New York, herunder som led i hendes opgaver som ekstern konsulent på generalkonsulatet i New York.

Lars Gert Lose oplyser generelt i sin redegørelse af 11. januar 2019, at Ulla Rønberg har professionelle og erfaringsmæssige kompetencer, som har været til stor gavn for kulturarbejdet i USA. Der har af denne grund løbende været interesse for at tilknytte Ulla Rønberg til kulturindsatsen i USA, ikke mindst på generalkonsulatet i New York og hos Slots- og Kulturstyrelsen. Lars Gert Lose oplyser i den forbindelse følgende:

"[...] i forlængelse af denne interesse, har jeg som chef for ambassaden Washington, været opmærksom på gennem hele forløbet at holde armlængde og ikke at bringe mig i en situation, hvor jeg kunne kritiseres for at favorisere min hustru i strid med reglerne. I det omfang min hustru har haft en tilknytning til residensen/ambassaden, har det været i situationer, hvor det fulgte af hendes rolle som medfølgende til ambassadøren, eller hvor det har givet mening ift hendes særlige kompetencer; hvor der er tale om frivilligt arbejde; hvor der ikke er tale om nogen form for ansættelse; og hvor det ikke har haft omkostninger for ambassaden.

Det skal bemærkes, at min hustru før tid opsagde sin kontrakt med GKL NY d. 2/12 2018 med sidste arbejdsdag d. 14/12. Vi anså det for at være den korrekte beslutning i lyset af min udnævnelse til departementschef i Udenrigsministeriet pr. 1/1 2019, da det kunne skabe forvirring om chefsrelationen til min hustru."

Lars Gert Lose har supplerende oplyst, at Ulla Rønberg under tiden i Washington kom med i internationale netværk, og løbende modtog henvendelser fra kunstnere, museer mv., som ønskede at samarbejde eller drage nytte af hendes kompetencer. Ulla Rønberg deltog derfor ofte ulønnet i mange forskellige kulturaktiviteter. Ulla Rønberg har lavet rigtig mange gode projekter frivilligt, uden at det kunne gavne hverken hendes CV eller fremtidige jobmuligheder, men af ren interesse. Generalkonsulatet og ambassaden anså hende for en del af teamet, som kunne tilføre et boost til Danmarks kultursatsning i USA.

Lars Gert Lose anså det dog for en vigtig opgave at sætte skotter op for at undgå interesse-sammenblanding mellem hustruens aktiviteter og ambassadeaktiviteterne. Han var derfor meget opmærksom på at holde sine egne aktiviteter klart adskilt fra hustruens. Han foreslog aldrig Ulla Rønberg til stillinger eller aktiviteter og blandede sig ikke i rejseafregninger ved f.eks. researchture eller lignende.

I forhold til kulturprojektet i USA måtte ambassaden og generalkonsulatet erfare, at projektet var for ambitiøst tænkt og skulle rumme for mange byer. Bl.a. mødte man udfordringer, da den centrale medarbejder i generalkonsulatet gik på sygeorlov, og det var i denne kontekst, at man skulle læse den omhandlede korrespondance, jf. nedenfor.

Tidligere departementschef i Udenrigsministeriet Ulrik Vestergaard Knudsen har oplyst, at han ikke fra Lars Gert Lose modtog underretning angående Ulla Rønberg.

Direktør i Udenrigsministeriet Susanne Hyldelund har oplyst, at der ikke fra generalkonsul Anne Dorte Riggelsen har været nogen kommunikation til hende angående Ulla Rønbergs tilknytning til generalkonsulatet i New York.

3.2 Art in Embassy

Statens Kunstfond har en lovbestemt opgave med indkøb af billedkunst, kunsthåndværk og design, og de to legatudvalg for henholdsvis billedkunst og kunsthåndværk og design besluttede i 2016 at igangsætte pilotprojektet "Arts in Embassies", hvor de gerne ville modtage ansøgninger fra danske ambassader med henblik på udlån af kunst til ambassaderne. Statens Kunstfond har på baggrund af de modtagne ansøgninger valgt at gennemføre tre udsmykningsopgaver på henholdsvis ambassaden i Washington, Tokyo og London.

Ambassaden i Washingtons ansøgning til Statens Kunstfond blev indgivet af Ulla Rønberg. Statens Kunstfond fremsendte på den baggrund et tilbud af 19. august 2016 om langtidslån (deponering) af billedkunst, kunsthåndværk og design. Tilbuddet var vedhæftet en oversigt over de kunstværker, som Statens Kunstfond havde besluttet at tilbyde ambassaden.

Ved afgørelse af 25. august 2016 fra Slots- og Kulturstyrelsen fremgår det, at Udenrigsministeriet og Kulturministeriet har besluttet af bevilge 255.000 kr. til Art in Embassy – Washington i perioden fra den 1. juni 2016 til den 31. december 2016.

Af Lars Gert Loses redegørelse af 11. januar 2019 fremgår det, at Ulla Rønberg var projektleder frivilligt og ulønnet på initiativet Art in Embassy, da det vedrørte udstilling i residensen, som samtidig udgjorde deres fælles bolig. Ambassaden i Washington var inddraget i projektet, herunder i håndteringen af bevillingen fra Statens Kunstfond og Slots- og Kulturstyrelsen, da det var det rigtige i forhold til regnskabsadministrationen mellem to myndigheder, da udstillingen planlægges fortsat også efter deres udstationering, og da udstillingen løbende er

blevet brugt i forbindelse med Public Diplomacy omkring Danmark i USA og i forbindelse med rundvisning af gæster på ambassaden/residensen, som Ulla Rønberg også har stået for. Ulla Rønberg var ikke tilknyttet ambassaden i nogen form for ansættelsesforhold.

Det fremgår af projektbeskrivelsen af 12. maj 2016, at Ulla Rønberg varetog rollen som projektleder ulønnet, og indgik i et direkte samarbejde med Slots- og Kulturstyrelsen og Statens Kunstfond.

3.3 Workshop i Washington om en ny strategi for kulturindsatsen i USA, marts 2017

Den 2. marts 2017 blev der gennemført en workshop om en ny kulturstrategi i USA for 2017-2020 på ambassaden i Washington. Emnerne på workshoppen var vision, indsatsområder, samarbejdspartnere og arbejdsmetoder og geografiske indsatsområder. Det fremgår af dagsordenen fra workshoppen, at Ulla Rønberg deltog i ”Walk and Talk” om emnet geografiske indsatsområder.

Den 3. oktober 2016 fremsendte Ulla Rønberg en mail til kulturattaché på Ambassaden i Washington Jette Renneberg Elkjær, hvori Ulla Rønberg anfører:

”Hej Jette

Jeg har netop talt med Lone Ravn:

Hun vil gerne sætte et møde op første uge af januar med Lars og GKS NY om den næste 4 årlige strategi for Det Internationale Kulturpanel hvor USA er på som strategisk indsats område.

Jeg har givet Lone Kanaskie besked – hun er ved at tjekke kalender. Jeg ved, Lars gerne vil have at mødet holdes her i DC. Lars tager kontakt til Lone Ravn.

kh Ulla”

Af departementschef Lars Gert Loses redegørelse af 11. januar 2019 fremgår følgende:

”Den 2. marts 2017 blev der gennemført en workshop om en ny kulturstrategi. Jeg deltog selv sammen med de kulturansatte på ambassaden. Derudover deltog general-konsulen fra New York og hendes kulturansatte, samt repræsentanter fra SLKS i København. Min hustru deltog også i workshoppen mhp erfaringsdeling fra tidligere projekter om kulturudveksling samt fra hendes netværk i det amerikanske kulturliv oparbejdet i kraft af bl.a. hendes stilling som Senior Visiting Scholar ved tænketanken Johns Hopkins, og amerikansk kulturskribent for magasinet POV International. Derudover var hun med til at sætte møder op med bla. Michael Orlove, Director, National Endowment for the Arts (NEA). Alt sammen som et frivilligt, ulønnet bidrag til kultursatsningen.”

3.4 Research-rejse til Houston/Austin, Texas, juli 2017

Det Internationale Kulturpanel udpegede i januar 2017 i forbindelse med ”*Det Internationale Kulturpanels Strategiske Handlingsplan 2017-2021*” USA som et prioritetsland for dansk kulturfremme/-eksport.

Generalkonsulatet i New York og ambassaden i Washington var efter det oplyste enige om, at indsatsen i USA skulle have fokus på at komme ud i landet. I den forbindelse havde de identificeret en række særlige geografiske indsatspunkter, som blev fordelt mellem generalkonsulatet og ambassaden, herunder Houston og Austin.

Af departementschef Lars Gert Loses redegørelse af 11. januar 2019 fremgår følgende:

”Houston/Austin blev på et tidligt tidspunkt udset som to af de 6 byer, som den kommende USA-satsning skulle fokusere på. Da vi fra dansk side ikke har haft et substantielt og sammenhængende kulturprogram i Houston/Austin, måtte vi bygge et netværk op fra bunden. Og det hastede ift Houston, da vi gerne ville nå så langt, at der kunne refereres til indsatsen ifm åbningen af det nye generalkonsulat primo maj 2018. På dette tidspunkt stod vi uden en kulturmedarbejder på ambassaden og afventede ankomst af den nyansatte kulturmedarbejder. På samme tidspunkt tildelte SLKS, på anmodning af GKL NY, ambassaden og GKL NY 20.000 kr hver til gennemførelse af researchrejser. Min hustru gennemfører på den baggrund en researchrejse – den første af slagsen – til Houston/Austin, som følge af sin erfaring på området samt et eksisterende kulturnetværk i Houston, som er blevet grundstenen for den nuværende indsats. Min hustru var ulønnet, arbejdede frivilligt og fik alene dækket sine omkostninger ifm rejse, ophold og mødeafholdelse. Godkendelse af rejseplanlægning og regnskabshåndtering ift SLKS skete ved ambassadens souschef.”

Af tidligere souschef ved ambassaden i Washington Lars Bo Møllers redegørelse af 18. januar 2019 fremgår det, at han som souschef generelt repræsenterede ledelsen ved ansættelse og afskedigelse af lokalt ansatte på ambassaden samt generalkonsuler/handelschefer, der ikke var del af Udenrigsministeriets generelle tjeneste. Lars Bo Møller anfører følgende om det konkrete forløb:

”Som det turde fremgå, havde jeg/vi en stigende bekymring for, om det ville lykkes at komme i mål med det hele til tiden i Houston.

En dag, jeg husker ikke præcise dato, kom lederen af afdelingen for økonomisk diplomati ind på mit kontor. Som jeg husker det, havde han modtaget en mail fra GS New York om, at USA var blevet tildelt en pulje penge (tror det var i omegnen af 20.000 kr.) til identifikationsrejse på kulturområdet. Problemet var hvem, der kunne løfte

.....

opgaven i lyset af vores personalemæssige hul. I den forbindelse kom jeg/vi på den tanke, at Ulla Rønberg evt. kunne tage en identifikationsrejse til Houston, så vi kunne få sat arbejdet i gang, der erfaringsmæssigt kræver ganske meget tid på kulturområdet. Jeg vidste, at Ulla havde en fortid i Kulturstyrelsen og havde været dybt involveret i en lignende kulturindsats i Kina.

Da sagen vedrørte Ulla Rønberg vendte vi spørgsmålet/ideen med Lars Lose.

Vi vurderede, at det måtte være efter bogen, hvis opgaven blev løst uden egentlig ansættelse af Ulla på ambassaden, dvs. alene fokuseret på en løsning af den konkrete opgave, der var omkostningsneutral og med al reference til mig. Lars skulle ikke involveres i nogen aspekter af opgavens løsning.

Jeg talte så med Ulla, der var rede til at påtage sig opgaven – også uden vederlag.

Hun forestod derefter i tæt samarbejde med den danske honorære konsul i Houston og i dialog med mig planlægning og afvikling af identifikationsrejsen. Lars var ikke involveret i forløbet.

Så vidt jeg husker underskrev jeg Ulla Rønbergs afsluttende rejseregnskab, der var omkostningsbaseret og ikke indeholdt vederlag af nogen art.”

Det fremgår af mail af 26. juni 2017 fra Senior Advisor i Slots- og Kulturstyrelsen Morten Nybo til Niels Heltberg fra Udenrigsministeriet, at Udenrigsministeriet skulle lægge ud for researchrejsen til Houston/Austin og herefter viderefakturere de omkostningerne (på maks. 20.000 kr.) inkl. bilag til Slots- og Kulturstyrelsen, som endeligt skulle afholde udgifterne.

Det fremgår af rejseafregningen fra researchrejsen, at afregningen blev attesteret af souschef på Ambassaden i Washington Lars Bo Møller den 2. august 2017. Rejseafregningen blev efterfølgende håndteret i Udenrigsministeriets centrale sagsbehandlingssystem RejsUd og blev her også attesteret af Heidi Hammer Nielsen.

Det fremgår af en faktura af 21. oktober 2017, at Udenrigsministeriet viderefakturerede Ulla Rønbergs rejseudgifter fra researchrejsen til Houston/Austin til Slots- og Kulturstyrelsen, som var endeligt ansvarlig for afholdelse af rejseudgifterne.

3.5 Ansøgning til Kulturministeriets og Udenrigsministeriets Styregruppe om midler til midlertidig koordinator til Det Internationale Kulturpanels satsning i USA, februar 2018

.....

Det fremgår af Slots- og Kulturstyrelsens covernotat af 9. februar 2018 til Styregruppen for det internationale kultursamarbejde, at Slots- og Kulturstyrelsen havde modtaget en ansøgning fra generalkonsulatet i New York og ambassaden i Washington om midler til at tilknytte

.....

en konsulent som projektkoordinator. Midlerne blev søgt til at dække et konsulentonorar på ca. 453.478 kr. Honoraret skulle udbetales ved 12 ratebetalinger på 37.790 kr. i et år.

Koordinatorens opgave skulle bl.a. være at fungere som bindeled til lokale partnere, sikre en endelig afrapportering af projekter og skabe fundamentet for vedvarende kontakt til lokale samarbejdspartnere. Herudover skulle koordinatoren varetage kontakten til lokale medier. Opgaverne ville udelukkende omfatte projekter inden for Det Internationale Kulturpanels satsning. Stillingen var på 21 timer om ugen fordelt på 3 dage. Samarbejdet mellem koordinatoren skulle ophøre efter 1 år, når projektperioden var udløbet.

Slots- og Kulturstyrelsen indstillede i covernotatet, at styregruppen skulle beslutte, om der kunne gives midler til den konkrete ansøgning, og om der principielt skulle gives støtte til projektansættelser fra styregruppens generelle midler. Slots- og Kulturstyrelsen ville inden styregruppemødet undersøge alle økonomiske og juridiske forhold af relevans for at træffe afgørelse i forhold til ansøgningen.

Det fremgår af et beslutningsreferat fra møde i styregruppen den 19. februar 2017 med deltagelse af Udenrigsministeriets departement, Kulturministeriets departement og Slots- og Kulturstyrelsen, at indstillingen fra ambassaden i Washington og generalkonsulatet i New York til en projektkoordinator ikke blev imødekommet. Afgørelsen blev truffet med henvisning til, at der efter styregruppens vurdering ikke skulle bruges tilskudsmidler til driftsudgifter. Styregruppen anførte videre, at der desuden kunne skabes præcedens for, at særlige indsatser skulle suppleres med lønmidler, hvilket ikke var en hensigtsmæssig udvikling. Ambassader havde tidligere løst store opgaver uden ekstra lønmidler, f.eks. London i 2017.

Af Lars Gert Loses redegørelse af 11. januar 2019 fremgår følgende om ansøgningen til styregruppen for det internationale kultursamarbejde:

”Der er tale om en fælles udarbejdet ansøgning fra ambassaden og GKL NY. Stillingen skulle have været forankret i GKL og koordinatoren skulle have refereret til generalkonsulen. Ansøgningen blev behandlet i Styregruppe for Udenrigsministeriet og Kulturministeriet, som er uafhængig af repræsentationerne i USA, herunder mig. Ansøgningen blev afslået.”

3.6 Øremærkning af beløb til midlertidig pressekoordinator under Det Internationale Kulturpanels satsning i USA, april/maj 2018

.....

Generalkonsulatet i New York ansøgte i april 2018 om 300.000 kr. til en styrket presse- og kommunikationsindsats i USA som del af Det Internationale Kulturpanels satsning 2017-2020. Det fremgår af ansøgningen, at generalkonsulatet ønskede at anvende de ansøgte midler til at knytte en koordinator til projektet i en midlertidig projektansættelse. Koordinatoren skulle forankres i generalkonsulatet i New York og referere til generalkonsulen. Koordinatoren skulle træde ind i koordineringsgruppen og dermed være i direkte kommunikation med

kultur- og pressemedarbejdere på såvel ambassaden i Washington som på generalkonsulatet i New York samt med Slots- og Kulturstyrelsens projektleder. Arbejdet skulle foregå i denne matrixmodel, dog vil generalkonsulatet i New York være særligt ansvarlig for kommunikationsstrategien.

Ansøgningen blev behandlet på et telefonmøde i Styregruppen for Det Internationale Kulturpanels satsning i USA den 10. april 2018, hvor der var enighed om at afsætte midlerne.

Den 2. maj 2018 fremsendte kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen, Lone Ravn, en officiel godkendelse fra styregruppen under USA-indsatsen 2018-2020 til at afsætte 300.000 kr. til en kommunikationsindsats til generalkonsulatet.

Ulla Rønberg påbegyndte opgaven den 14. maj 2018. Det var hensigten, at konsulentarbejdet skulle vare, indtil bevillingen på 300.000 kr. var anvendt, hvilket blev estimeret til den 13. februar 2019. Det fremgik endvidere af kontrakten, at Ulla Rønberg havde et månedligt honorar på USD 6.000 og et anslået gennemsnitligt tidsforbrug på 21 timer om ugen.

Ulla Rønberg opsagde sin kontrakt med generalkonsulatet i New York før tid den 2. december 2018 og havde sin sidste arbejdsdag den 14. december 2018.

3.6.1 Sagsforløb

Den 7. februar 2018 fremsendte generalkonsul Anne Dorte Riggelsen en mail med emnefeltet ”koordinator, indstilling fra GKL, New York og ambassaden, Washington” til kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn, med kopi til ambassadør Lars Gert Lose, hvori det bl.a. fremgår:

”Som aftalt, vor indstilling om hyring af midlertidig (12 mdr.) koordinator mhp at sikre at det nu vedtagne store og komplekse projekt kommer godt fra start. Sig endelig til hvis der er brug for opklaring. Lige som du er vi optaget af tiden, mao en beslutning hastet en smule.”

Det fremgår af den vedhæftede indstilling, at det blev foreslået at knytte en koordinator som selvstændig konsulent, en såkaldt "independent contractor", til Det Internationale Kulturpanels kultursatsning i USA (2017-2020) i løbet af 2017 til research-fasen. Koordinatorens stilling ville være forankret i generalkonsulatet i New York, og koordinatoren ville referere til generalkonsulen.

Koordinatoren skulle være ekspert inden for projektområdet, og personen skulle selv kunne tilrettelægge og lede arbejdet inden for opgaveporteføljen. Koordinatorens primære rolle skulle være at sikre, at tiltag, der allerede var udpeget i researchfasen og defineret i strategien for kultursatsningen, forankres og gennemføres i samarbejde med amerikanske partnere,

herunder kulturinstitutioner, NGO' er, kulturaktører, myndigheder, presse, fonde m.m. Alt i tæt samarbejde med og som del af projektgruppen under satsningen. Det fremgår af indstillingen, at der var tale om en midlertidig projektansættelse over 1 år (marts 2018-marts 2019) med en arbejdstid på 21 timer svarende til 3 dage om ugen. Som vederlag for koordinatorens/konsulentens udførelse af opgaven ville repræsentationen betale et fast månedligt honorar på USD 6.000, som var inklusiv alle udgifter, konsulenten måtte have til transport m.m.

Den 12. marts 2018 mødtes generalkonsul Anne Dorte Riggelsen og kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn til en middag i København. Generalkonsul Anne Dorte Riggelsen oplyser i sin redegørelse af 19. januar 2019, at der oprindeligt skulle have deltaget en medarbejder fra Slots- og Kulturstyrelsen, men at denne person kort forinden havde opsagt sin stilling. Hovedemnet for middagen var ifølge Anne Dorte Riggelsens redegørelse af 19. januar 2019 og Lone Ravns redegørelse af 22. januar 2019 den fælles udfordring med personaleresourcer og med at sikre den nødvendige fremdrift på Det Internationale Kulturpanels kultursatsning i USA som følge af, at medarbejderen med ansvar for USA-opgaven hos Slots- og Kulturstyrelsen havde opsagt sin stilling, og at den eneste fuldtidsressource på projektet hos generalkonsulatet i New York ville gå på sygeorlov for en længere periode.

Under middagen blev der drøftet en række forskellige løsningsmuligheder, og Anne Dorte Riggelsen oplyser i sin redegørelse, at hun bl.a. foreslog, at Ulla Rønberg kunne ansættes af Slots- og Kulturstyrelsen som langdistancemedarbejder, eller at der kunne ske en intern flytning i Slots- og Kulturstyrelsen af en anden medarbejder med kendskab til USA. Anne Dorte Riggelsen oplyser i sin redegørelse, at hun havde en navngiven person fra Slots- og Kulturstyrelsen i tankerne i forhold til en eventuel intern flytning, idet den pågældende netop havde tilendebragt en korttidsansættelse på generalkonsulatet i New York som led i en såkaldt swap-ordning. Lone Ravn oplyser i sin redegørelse, at hun tvivlede på muligheden for at ansætte Ulla Rønberg, men vurderede forslaget som så optimalt, at hun undersøgte det med HR-afdelingen. Anne Dorte Riggelsen oplyser endvidere i sin redegørelse, at motivationen var at finde ekstra ressourcer, og at Ulla Rønberg var en af flere muligheder.

Den 21. marts 2018 fremsendte kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn en mail med emnefeltet "stilling" til generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen med bl.a. følgende indhold:

"Kære Anne Dorte,

*Tak for sidst - og rigtig hyggelig og effektiv middag - hvor vi nåede rundt om alt :)
Jeg har nu talt med både vores HR afdeling og direktion om mulighederne for at ansætte Ulla long distance - og det er der desværre ingen muligheder for. Vi har tidligere forhørt os om mulighederne (da Ulla stoppede i sin tid). Der har været enkelte forsøg tidligere med udlån af en medarbejder til en ambassade, samt job-swob'et mellem Ane og Maiken, hvor begge dele (desværre) blev oplevet besværligt og uden*

.....

den ønskede effekt hos vores direktion. så vi må se hvordan vi kan løse udfordringerne med de ressourcer vi har til rådighed. Jeg vil foreslå at du, Lars og jeg tager en grundig snak om emnet alene - gerne på skype - og finder løsninger, som vi alle er trykke ved og tror på kan sikre projektets succesfulde gennemførelse. ”

I samme mailtråd besvarede generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen den 21. marts 2018 mailen til kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn med følgende indhold:

”Tak, Lone for hurtig tilbagemelding. Jeg har lige måttet sende [...] på fuld sygeorlov, og er bange for, at den vil vare i lang tid. Så ja, gode råd er dyre, og er helt klar på en hurtig snak med Lars. Skal jeg eller vil du orientere ham?”

I samme mailtråd besvarede kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn den 21. marts 2018 mailen til generalkonsul i New York Anne Anne Dorte Riggelsen på følgende måde:

*”Kære Anne Dorte
Kan vi Ikke bare tage Lars med i dette loop?
Hvad med at snakke sammen i morgen?
VH Lone”*

I samme mailtråd besvarede generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen den 21. marts 2018 mailen til kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn og ambassadør i Washington Lars Gert Lose på følgende måde:

*”Selvfølgelig. Hermed sket;)
Fredag kan jeg, i morgen er jeg desværre optaget hele dagen.
Bh Anne Dorte”*

Ambassadør i Washington Lars Gert Lose skrev den 21. marts 2018 følgende i samme mailtråd til generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen og kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn:

*”Hej Lone og Anne Dorte,
Jeg er desværre på virksomhedsbesøg i Arizona på fredag. Men AD og jeg har talt om dette løbende, så jeg er helt tryk ved, at mødet kører uden mig :-)
Bh
Lars”*

I samme mailtråd skrev kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn den 4. april 2018 til ambassadør i Washington Lars Gert Lose og generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen følgende:

.....

.....

”Kære begge,

Anne Dorte og jeg havde en god snak fredag d. 23. - lige før den danske påskeferie. Vi gennemgik de forskellige scenarier for mulig ekstra hjælp til ambassaden el. GKL i USA:

1. Udlån af medarbejder fra styrelsen er desværre ikke en mulighed, da styrelsen ikke ønsker model.

2. lønmidler direkte fra styregruppen: afslag fra styregruppen på sidste møde. Amb og GKL kan prøve selv at tage den med UM hjemme og se og de vil prøve at bringe sagen op på et styregruppemøde.

3. 300.000 kr. til kommunikation til enten Amb/GKL. Disse midler kan anvendes som der bliver enighed om - det kan være ansættelse af medarbejder, der varetager kommunikationen af indsatsen mv. Denne model er set før - bl.a. i Kina. Kræver at projekt-styregruppen godkender oplæg, men midlerne kan bevilges direkte til enten amb eller GKL.

Samtidig besluttede vi at foreslå lidt flere styregruppemøder her i en opstartsfase, samt et lidt længere, hvor vi tager stilling til de konkrete arbejdsopgaver, der ligger de næste tre måneder. Dette møde kan finde sted på skype eller i forbindelse med Seattle (måske for sent). Hvis det er på skype foreslår jeg næste uge?

Ser frem til jeres kommentarer

*Bedste hilsner
Lone”*

I samme mailtråd skrev ambassadør i Washington Lars Gert Lose den 4. april 2018 følgende til kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn og generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen:

”Hej Lone,

Tak for godt Indspil. Jeg vil klart støtte model 3, med ophæng i GKL. Ikke mindst fordi der er brug for en ekstra indsats også på kommunikationssiden (feks narrativ/logo jf tidligere snak). Jeg har på ambassaden selv flyttet en lokaltansat (Christiane) til at hjælpe Rasmus i en periode indtil Kulturprogrammet er kommet op at køre.

Meget gerne et skype møde i næste uge. God ide.

.....

Hilsen fra et meget koldt Nebraska!

Bh

Lars”

I samme mailtråd skrev generalkonsul i New York Anne Dorte Riggelsen den 4. april 2018 følgende til ambassadør i Washington Lars Gert Lose og kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn:

”Helt enig. Mandag, tirsdag eller fredag i næste uge passer bedst.”

Den 9. april 2018 sendte Chief Services Officer (CSO)/Chief Operating Officer (COO) hos generalkonsulatet i New York, Mark Balling Sørensen, en mail til generalkonsul Anne Dorte Riggelsen og ambassadør Lars Gert Lose, hvoraf det fremgik, at Slots- og Kulturstyrelsen havde øremærket 300.000 kr. til en konsulent. Det fremgik endvidere af mailen, at hvis det månedlige honorar på USD 6.000 fastholdtes for en arbejdsuge på 21 timer, så ville der være budget til ca. 8 måneders konsulenthjælp. Hvis denne kontraktperiode ikke var tilstrækkelig/hensigtsmæssig, foreslog Mark Balling Sørensen, at der i stedet blev set på en løsningemåde med aflønning pr. lagte timer eller en fast ugentlig aflønning og reducere af arbejdstiden, f.eks. ved at konsulenten holdte mere end hver 4. uge fri. Dette ville så forlænge konsulentperioden til omkring et år. Samme dag svarede Anne Dorte Riggelsen følgende på mailen med kopi til Lars Gert Lose:

”Bare super! Vi har et fælles udgangspunkt for VK’en [videopkald via skype] i morgen.”

Den 10. april 2018 blev der afholdt et telefonmøde i styregruppen.

Det fremgår af mail af 11. april 2018 fra kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn til generalkonsul Anne Dorte Riggelsen og med kopi til ambassadør Lars Gert Lose, at styregruppen på mødet den 10. april 2018 blev enige om at afsætte 300.000 kr. til generalkonsulatet i New York til varetagelse af den samlede kommunikationsindsats i USA i 2018 (maj til december).

Til brug for udmøntning af bevillingen anmodede Lone Ravn i samme mail om at modtage en skriftlig beskrivelse af bevillingens anvendelse, mål, samt en aftale om, hvordan der koordineres med henholdsvis ambassaden i Washington og Slots- og Kulturstyrelsen i Danmark. Ved mailen var vedhæftet strategien for Kina, som den danske ambassade i Beijing udarbejdede sammen med Slots- og Kulturstyrelsen og Kulturinstituttet. Lone Ravn anfører i mailen, at hun forestiller sig, at generalkonsulatet i New York udarbejder en lignende strategi for indsatsen i USA.

Det fremgår af det tilsendte materiale, at Anne Dorte Riggelsen på et tidspunkt efter styregruppemødet den 10. april 2019 tog telefonisk kontakt til Ulla Rønberg. Anne Dorte Riggelsen oplyser således i sin redegørelse af 11. januar 2019 og i sin supplerende redegørelse af 19. januar 2019, at hun ca. 1-2 uger efter det afholdte telefonmøde og parallelt med udarbejdelsen af den skriftlige beskrivelse for bevillingen var i telefonisk dialog med Ulla Rønberg om hendes mulige interesse i jobbet. Anne Dorte Riggelsen oplyser, at formålet med den telefoniske kontakt var, at Anne Dorte Riggelsen ville overbevise Ulla Rønberg om, at opgaverne var interessante for hende. Anne Dorte Riggelsen oplyser endvidere, at hun tog kontakt til Ulla Rønberg på dette tidspunkt, da hun vurderede at projektet allerede var kommet så langt bagud, at hun ikke ville miste mere tid.

Den 25. april 2018 fremsendte Ulla Rønberg en mail til Rasmus Strøyer Christophersen og Head of Strategic Communications hos Generalkonsulatet i New York, Andrew Zaganelli Giacalone, med følgende indhold:

”Dear both,

In order for the steering committee (UM and KUM) to allocate the funding for communication (300.000,- DKR), they have asked us to lay out an overall strategy that covers:

- Target groups*
- Media channels*
- Goals*
- Timeline*
- And description of how we plan to coordinate between NYC, DC and CPH*

I attach the document from the cultural exchange program in China 2014, which we can use as a guideline. In my opinion, we do not have to be quite as specific as in the China project, but we need goal setting (and of course keep in mind that at some point, it will be measured). Andrew mentioned that a document already exists, hopefully we can use that as our starting point.

I would be happy to write the prose part - if you would contribute with the specifics relating to the 4 dots above. I am sorry – but we need to finalize this medio next week.”

Generalkonsul Anne Dorte Riggelsen fremsendte den 27. april 2018 en skriftlig beskrivelse af bevillingens anvendelse til kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn og med kopi til ambassadør Lars Gert Lose, Ulla Rønberg og Chief Services Officer (CSO)/Chief Operating Officer (COO) hos generalkonsulatet i New York, Mark Balling Sørensen.

Ved mail af 2. maj 2018 fremsendte kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen Lone Ravn svar på mailen til samme persongruppe med tilføjelse af Morten Nybo, hvoraf det fremgår, at Styregruppen under USA-indsatsen 2018-2020 havde besluttet at afsætte 300.000 kr. til en kommunikationsindsats. Disse 300.000 kr. blev tildelt generalkonsulatet, og generalkonsulatets anvendelse af midlerne blev godkendt af styregruppen.

Senere den 2. maj 2018 fremsendte kontorchef i Slots- og Kulturstyrelsen, Lone Ravn, en tilføjelse til den tidligere mail af samme dag, hvoraf det fremgår, at det er generalkonsulatets ansvar at gennemføre kommunikationsindsatsen, samt afholde de herunder hørende udgifter, f.eks. til opdatering af sociale medier, koordinering, presse mv.

Den 2. maj 2018 fremsendte Chief Services Officer (CSO)/Chief Operating Officer (COO) hos generalkonsulatet i New York, Mark Balling Sørensen, et udkast til en midlertidig konsulentkontrakt (Independent Consultant Agreement) til partner Anne-Mette Andersen i det amerikanske advokatfirma Holland & Knight med anmodning om at gennemlæse og fremkomme med forslag og anbefalinger til kontraktudkastet.

Den 8. maj 2018 tilbagesendte Anne Mette Andersen kontraktudkastet med bemærkninger og anførte, at hendes forslag til ændringer i kontrakten grundlæggende handlede om, at generalkonsulatet så vidt muligt ikke skal diktere timetal, for at det kan være en konsulentaftale og ikke en ansættelse, samt at det ikke skulle fremgå, hvor der kan/skal arbejdes fra.

Den 8. maj 2018 fremsendte Chief Services Officer (CSO)/Chief Operating Officer (COO) hos generalkonsulatet i New York Mark Balling Sørensen en mail indeholdende en midlertidig konsulent kontrakt, og Mark Balling Sørensen anfører følgende:

”Kære Ulla,

*Det er en fornøjelse at kunne sende vedhæftet midlertidig konsulent kontrakt.
Lad mig vide hvis du har spørgsmål til kontrakten.*

Du kan, som tidligere nævnt, ikke få adgang til vores IT systemer før vi har en sikkerhedsgodkendelse på plads. Er der noget IT-udstyr du har brug for imens du arbejder på kontoret i New York?”

Ulla Rønberg svarede Mark Balling Sørensen senere den 8. maj 2018 og anførte, at hun ville kigge på kontrakten med det samme og fremsendte oplysninger angående ferieafholdelse i juli 2018, fremsendelsesproces for fakturaer, sikkerhedsgodkendelse og IT-udstyr.

Den 10. maj 2018 fremsendte Chief Services Officer (CSO)/Chief Operating Officer (COO) hos generalkonsulatet i New York Mark Balling Sørensen et endeligt udkast til en midlertidig konsulentkontrakt til Ulla Rønberg, som var underskrevet af generalkonsul Anne Dorte Riggelsen. Det fremgår af kontrakten, at Ulla Rønbergs konsulentperiode startede den 14. maj 2018 og fortsatte, indtil bevillingen på 300.000 kr. var anvendt, hvilket blev estimeret til at være den 13. februar 2019. Det fremgår endvidere af kontrakten, at Ulla Rønberg afregnes med et månedligt honorar på USD 6.000 for et anslået gennemsnitligt tidsforbrug på 21 timer om ugen.

Den 18. maj fremsendte Anne Dorte Riggelsen følgende mail til Lone Ravn, Morten Nybo, Lars Gert Lose, Rasmus Strøyer Christophersen og Andre Zaganelli Giacalone:

"I have the great pleasure to announce that Ulla has had her first day of work this week as the IKP team's external consultant with the special task to develop and oversee implementation of our communication strategy. Ulla's contract runs until February 2019; she will work part time and out of New York mostly. After the great launch in Seattle and the many initiatives brewing in the other cities the timing for developing the narrative in more detail cannot be better."

3.6.2 Redegørelser om kontraktindgåelsen

Af departementschef Lars Gert Loses redegørelse af 11. januar 2019 fremgår følgende om kontraktindgåelsen med Ulla Rønberg:

"I forlængelse af afslaget om midler til en midlertidig koordinator, jf. ovenfor, blev der indledt en ny drøftelse mellem GKL NY og SLKS om, hvordan indsatsen omkring kultursatsningen kunne styrkes. Jeg var ikke en del af denne drøftelse, og hermed ikke en del af konceptuallseringen af det forslag til en styrket presse- og kommunikationsindsats i USA, som blev præsenteret af GKL NY på et telefonmøde d. 10. april 2018 i Styregruppen for IKP satsningen i USA (deltagere: Generalkonsulen NY, Kulturstyrelsen og mig selv). I margen af mine løbende telefoniske kontakt med Generalkonsulen, har hun kort orienteret om hendes bestræbelser på at sikre ekstra ressourcer til en presse- og kommunikationsindsats. Vi har i det forløb ikke drøftet kandidater til varetagelse af den opgave, herunder heller ikke min hustru.

Jeg blev tilbudt at deltage i et telefonmøde om samme emne med Generalkonsulen og SLKS den 23. marts. Jeg meddelte, at jeg ikke kunne deltage. Da jeg ikke så mig selv som en del af denne proces, bad jeg heller ikke om at få telefonmødet flyttet.

I opfølgning af kontakterne mellem GKL NY og SLKS fremsendes 4. april status for deres drøftelser. I forlængelse af mit kendskab til GKL NYs ønsker og behov for yderligere ressourcer, jf. ovenfor, støtter jeg på mail øremærkning af midler til GKLS

.....

presse og kommunikationsindsats. Jeg har ikke forud for min mail drøftet mulige kandidater med hverken Generalkonsulen eller SLKS.

Telefonmødet d. 10. april blev indkaldt med meget kort varsel, d. 9. april, uden udsendelse af mødemateriale, og var i øvrigt et meget kort møde. På mødet fremlagde GKL NY og SLKS mundtligt forslaget om øremærkning af 300.000 kr. til en styrket presse- og kommunikationsindsats i USA. Det blev på foranledning af SLKS endvidere aftalt, at GKL skulle udarbejde en skriftlig beskrivelse af beløbets anvendelse, mål samt koordination. Jeg havde op til og under mødet den opfattelse, at der var tale om en formalitet, således at beløbet blev øremærket i forlængelse af en allerede indgået aftale mellem GKL NY og SLKS. Min deltagelse havde i øvrigt ingen konsekvens for mødets udfald – mit eneste substansinput var en understregning af vigtigheden af, at kommende presse og kommunikationsaktiviteter blev koordineret med ambassaden Washington.

Som jeg husker telefonmødet, blev der ikke drøftet mulige kandidater til den nye indsats, og min hustrus navn blev ikke nævnt. Jeg har heller ikke drøftet mulige kandidater med generalkonsulen op til telefonmødet. Ej heller har jeg drøftet mulige kandidater med SLKS op til telefonmødet, da jeg jf ovenfor, ikke anså mig selv som en del af processen.

Jeg vil i øvrigt bemærke, at min hustru på dette tidspunkt var i den afsluttende del af en dialog med GW Innovation Center, GW Office of Innovation and Entrepreneurship, George Washington University, om en stilling, som skulle varetage det nordiske fokus på centret. Det var på dette tidspunktet forventningen, at hun ville overtage dette job.

Dialogen efter telefonmødet 10. april mellem GKL og min hustru om en tilknytning til GKL NY har jeg ingen rolle haft i. Tilsvarende har jeg ingen rolle haft i udarbejdelsen af ovennævnte uddybende beskrivelse af beløbets anvendelse, ej heller været inddraget i SLKS's godkendelse af denne og dermed udmøntningen af de øremærkede 300.000 kr.”

Lars Gert Lose har supplerende oplyst, at Ulla Rønberg som nævnt på daværende tidspunkt var langt med forhandling med George Washington University, og at hun ikke på daværende tidspunkt var på udkig efter anden beskæftigelse. Lars Gert Lose skænkede det således ikke en tanke, at det kunne blive hans hustru, som kunne komme i spil. Med hensyn til forløbet i marts 2018 opfattede han det alene som en bilateral dialog mellem Anne Dorte Riggelsen og Lone Ravn om ressourcer.

Lars Gert Lose var ikke med til middagen, som er nævnt i den omhandlede mailudveksling. Drøftelsen i mailen var om ressource-diskussionen i generalkonsulatet, hvor en konkret medarbejder gik på sygeorlov. Det var aldrig på tale at tilføre ressourcer til Washington, og Lars Gert Lose havde derfor ikke mange holdninger til projektet. Kultursatsningen, som sådan, i USA var dog fælles, og dermed var ressourcesituationen i generalkonsulatet også af betydning for ambassaden. Lars Gert Lose havde det indtryk, at bevillingssituationen på styregruppemødet fremstod uklar.

Lars Gert Lose læste konkret ikke Anne Dorte Riggelsens og Lone Ravns interne korrespondance, da han modtog den seneste mail i tråden. Lars Gert Lose kan ikke huske, hvornår han først hørte om Ulla Rønbergs ansættelse, men han mener, at det var Ulla, der nævnte stillingen første gang for ham i privat øjemed.

Af generalkonsul Anne Dorte Riggelsens redegørelse af 11. januar 2019 fremgår følgende:

"1. Den 2.3. 2017 deltog jeg i en workshop i Washington om en ny kulturstrategi for USA. Det blev her klart for mig, at der ville blive tale om en meget ambitiøs og langvarig indsats, hvorfor jeg understregede, hvor få ressourcer Generalkonsulatet, GKL, allerede rådede over. Ressourcepresset skulle vise at blive endnu større, idet den eneste relevante ressource relevant måtte gå på sygeorlov i en længere periode indtil den 1.8. 2018. Jeg havde derfor en klar interesse i at mobilisere ressourcer til projektet, hvilket jeg efter ovennævnte workshop også var i løbende dialog med Kulturstyrelsen, SLKS, om.

2. I første omgang forsøgte i februar 2018 ved fælles ansøgning fra GKL og ambassaden Washington til Kulturministeriets og Udenrigsministeriets Styregruppe at få ekstra midler til at ansætte en projektkoordinator på GKL. Ansøgningen blev afvist.

3. Da ressourcepresset på GKL var prohibitivt med ovennævnte langvarige sygeorlov in mente og med tanke på kulturprojektets ambitionsniveau, herunder hvor mange opgaver der ville tilfalde GKL, som var blevet designet ansvarlig for kulturprojektets nok tungeste portefølje, arkitektur og design med særligt fokus på Chicago og Seattle, intensiverede jeg dialogen med SLKS om, hvordan ressourceproblemet kunne løses. Her blev jeg opmærksom på, at der i forbindelse med en tidligere kulturindsats i Kina havde været afsat midler af selve projektstøtten til en midlertidig kommunikationsindsats. Dette fortilfælde var baggrunden for, at jeg på mødet den 10.4. 2018 i styregruppen for Det Internationale Kulturpanels satsning i USA ansøgte om 300.000 kr med henblik på, at GKL kunne varetage en fælles kommunikationsindsats i projektets vigtige opstartsfasen. Min ansøgning blev accepteret, uden at UR eller anden person blev nævnt. I min ansøgning om projektstøtte, lod jeg mig vejlede af ovennævnte fortilfælde fra Kina-indsatsen, og var i øvrigt af den opfattelse, at jeg var i

.....

bilateral dialog med SLKS herom. Lars Lose var således ikke en del af denne proces. Styregruppen for IKPs satsning opererede formløst uden klare retningslinier og reelt ikke som besluttende instans, i øvrigt et forhold der løbende er forsøgt rådet bod på, og forhåbenligt løst ved seneste styregruppemøde i december 2018. I foråret 2018 var min eneste mulighed for at forfølge ønsket om flere ressourcer imidlertid en direkte henvendelse fra GKL til SLKS.

4. På sidstnævnte styregruppemøde blev aftalt, at jeg skulle udarbejde en beskrivelse af bevillingens anvendelse og formål. Denne opgave ligesom den efterfølgende rekruttering stod jeg for alene, og heller ikke her var Lars Lose en del af processen. I tilrettelæggelsen af bevillingens anvendelse havde det hele tiden været min tanke, at den eksterne konsulent var den korrekte stillingstype, idet GKLs administration hermed ikke belastedes med at forvalte de mange, komplicerede og kostbare lokale regler om især pension og sygeforsikring som i tilfældet med en intern stilling. Der var i øvrigt tale om en stillingstype, GKL har anvendt både tidligere og efterfølgende, allersenest i efteråret 2018, i alle tilfælde uden opslag i overensstemmelse med UMs regler om midlertidighed og konkret øjemed. Parallelt med udarbejdelsen af opgavebeskrivelsen var jeg i telefonisk dialog med UR om hendes mulige interesse i jobbet. Her gik det op for mig, at UR var blevet tilbudt en anden stilling på et universitet i Washington D.C., hvorfor jeg den 27.4. 2018 for at øge hendes interesse sender opgavebeskrivelsen til hende som del af en den endelige ekspedition til SLKS. UR accepterer og kontrakt mellem GKL og UR bliver indgået den 10.5. 2018.

5. URs opsigelse den 10.12. 2018 sker på et tidspunkt, hvor bevillingen på de 300.000 kr endnu er ikke opbrugt, hvorfor jeg påny agter at ansætte en ekstern konsulent på lignende vilkår og efter samme procedurer til at fortsætte, hvor UR slap.”

Af kontorchef i Slot- og Kulturstyrelsen Lone Ravns redegørelse af 11. januar 2019 fremgår følgende om bevillingen til udarbejdelse af kommunikationsstrategi samt om mødet den 10. april 2018:

”Styregruppen for indsatsen i USA holdte et kort telefonmøde d. 10. april 2018, særligt med henblik på godkendelse af at afsætte 300.000 kr. til etablering af en kommunikationsstrategi.

Det er Slots- og Kulturstyrelsen, der har mandat til disponering af bevillingen og dermed ansvaret for anvendelsen af bevillingen samt myndighed til udløsning af bevillinger til konkrete formål.

I IKP's formål er samarbejde og erfaringsudveksling på tværs af ministerierne en central opgave, hvorfor styrelsen finder det naturligt at større væsentlige beslutninger træffes i fællesskab."

3.6.3 Udbetaling af honorar

Udenrigsministeriet har fremsendt kontoudtog samt bilag vedrørende de løbende udbetalinger af honorarer til ekstern konsulent Ulla Rønberg i perioden, hvor hun udførte opgaver for generalkonsulatet i New York. Det fremgår heraf, at udbetalingerne af Ulla Rønbergs månedlige honorar for konsulentarbejdet for generalkonsulatet i New York blev udbetalt af generalkonsulatet.

Generalkonsul Anne Dorte Riggelsen har i sin supplerende redegørelse af 23. januar 2019 oplyst, at de løbende beslutninger om godkendelse af udbetalinger af honorar til Ulla Rønberg i forbindelse med konsulentkontrakten med generalkonsulatet i New York blev foretaget af generalkonsulatet. Fremgangsmåden var, at Ulla Rønberg fremsendte fakturaen til Anne Dorte Riggelsen og Chief Services Officer (CSO)/Chief Operating Officer (COO) hos generalkonsulatet i New York, Mark Balling Sørensen, og at Anne Dorte Riggelsen meddelte sin godkendelse af den pågældende faktura til Mark Balling Sørensen. Anne Dorte Riggelsen oplyser, at Lars Gert Lose aldrig var inde over dette.

Lars Gert Lose har ved mail af 24. januar 2019 oplyst, at de løbende beslutninger om godkendelse af udbetalinger af honorar til Ulla Rønberg i forbindelse med konsulentkontrakten med generalkonsulatet i New York blev foretaget af generalkonsulatet, og at han ikke tog del heri.

3.7 Researchtur for Slots- og Kulturstyrelsen

I perioden fra den 19. september til 17. oktober 2018 udførte Ulla Rønberg midlertidigt projektarbejde for Statens Kunstfond. Arbejdet i denne periode blev faktureret med samme tidpris, men blev betalt af Statens Kunstfond, og ikke af generalkonsulatet i New York.

Den 21. august 2018 sendte Lone Ravn en mail til Lars Gert Lose og Anne Dorte Riggelsen, hvori Lone Ravn bl.a. oplyste, at:

"Som I ved fik Statens Kunstfond 1. januar nye projektstøtteudvalg. For vores enheds vedkomne både for arkitektur og kunsthåndværk og design. De har nu hver især udformet deres kommende 4-årige strategier (IKKE offentliggjort endnu – så dette er fortroligt) og de satser begge på USA. Arkitektur på Chicago og Detroit, hvor de har afsat 1.5. mio kr. Kunsthåndværk og design satser BIGTIME på USA. De har afsat i alt ti mio. kr. og forventer det helt store. Lige fra store udstillinger til kunstnersamarbejder. For at komme hurtigt i gang har vi herfra snakket om en researchrejse i uge 39/40. Kan I på nogen måde hjælpe her?"

Lars Gert Lose besvarede samme dag mailen med følgende:

”Lyder spændende!!!! Vi kan helt sikkert hjælpe. Er du ikke med på telefon fredag ? Hvis ikke synes jeg vi skal overveje at skyde mødet til en VK, hvor du kan være med og vi kan vende det hele. Hvad tænker I?”

Den 11. september 2018 skrev Lone Ravn følgende til Anne Dorte Riggelsen:

”Tak for muligheden for at knytte Ulla til opgaven. I må lige skrive til os, hvor meget kompensationen er. Udgifter relateret til researchturen dækkes af styrelsen.

Kan vi skrive noget i retning af:

Ulla er den næste måned frikøbt til at hjælpe Slots- og Kulturstyrelsen med planlægning og gennemførelse af den researchtur, som styrelsen har til USA, som operatør for Statens Kunstfonds to udvalg for arkitektur og design. Ulla koordinerer med Rasmus, hvad han tager sig af.”

Den 12. september 2018 korresponderede Ulla Rønberg og Anne Dorte Riggelsen om praktikken omkring Ulla Rønbergs arbejde for Statens Kunstfond.

4. RETSGRUNDLAGET

4.1 Regler om inhabilitet

Forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 med senere ændring, indeholder i kapitel 2 almindelige regler om personlig, speciel inhabilitet, dvs. bestemmelser der fastslår i hvilke tilfælde personer i den offentlige forvaltning må afstå fra at medvirke ved behandlingen af en sag, fordi der foreligger en interessekonflikt, som vækker tvivl om deres upartiskhed. Forvaltningslovens regler om speciel inhabilitet har baggrund i det grundlæggende krav om saglig forvaltning. Habilitetsreglerne forfølger et dobbelt formål, dels at undgå en reel risiko for, at afgørelsen i den konkrete sag påvirkes af uvedkommende hensyn, dels at undgå, at der hos parterne eller omverdenen opstår mistillid til upartiskheden hos de offentligt ansatte, der skal medvirke i sagen¹.

Forvaltningslovens regler om inhabilitet gælder alene i sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, samt i sager om indgåelse af kontraktforhold eller lignende privatretlige dispositioner, jf. forvaltningslovens § 2, stk. 1 og 2.

Forvaltningsloven regulerer derimod ikke direkte spørgsmålet om inhabilitet i sager om faktisk forvaltningsvirksomhed. Folketingets Ombudsmand har dog udtalt, at der ved siden af de

¹ Niels Fenger (red.), Forvaltningsret, 2018, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 250.

udtrykkeligt vedtagne regler gælder en almindelig grundsætning om speciel inhabilitet i forhold til faktisk forvaltningsvirksomhed². Indenrigsministeriet har tilsvarende udtalt, at uden for det område, der direkte omfattes af forvaltningslovens regler om inhabilitet, består retsgrundlaget af uskrevne forvaltningsretlige retsgrundsætninger. Indholdet af disse grundsætninger svarer i vidt omfang til de udtrykkelige regler i forvaltningsloven³.

Tilsvarende fremgår af den juridiske litteratur. Af Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer⁴, fremgår følgende herom (side 169):

”Det er imidlertid antaget, at forvaltningslovens kapitel 2 suppleres af en uskreven retsgrundsætning om speciel inhabilitet uden for forvaltningslovens anvendelsesområde, og at loven i den forbindelse har en vis afsmittende betydning for fastlæggelse af, i hvilke tilfælde den, der virker i den offentlige forvaltning, i medfør af denne uskrevne retsgrundsætning bør afholde sig fra at udøve en bestemt faktisk forvaltningsvirksomhed. [...] Det [...] gælder for en myndigheds organisations- og planmæssige dispositioner, der ikke har karakter af afgørelser i lovens forstand.”

Dette gælder bl.a. også ved udøvelse af ledelsesretten under offentlige ansattes arbejdsforhold, hvor dette ikke har karakter af misbilligelse over for den ansatte. Det gælder f.eks. deltagelse i efteruddannelse og pålæg om overarbejde, ferie og fridage, arbejdsopgaver mv.

4.2 Inhabilitetsgrunde

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, indeholder en opregning af de former for interessekollision, der kan medføre inhabilitet. Spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende som følge af en sådan interesse er inhabil, beror på en konkret vurdering efter bestemmelserne i § 3, stk. 2, og § 4.

Forvaltningslovens § 3, stk. 1, har følgende ordlyd:

”§ 3. Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

- 1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,*
- 2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,*

² http://beretning2015.ombudsmanden.dk/sagerne/almindelige_forvaltningsretlige_spoergsmaal_2013/. Der kan ligeledes henvises til FOB 1997.333 og FOB 2014-11.

³ https://resumefdatabase.oim.dk/media/20091/11_2_1_Om_speciel_inhabilitet_i_forbindelse_med_etablering_af_en_nationalpark.pdf

⁴ Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 2013, Jurist- og Økonomforbundets Forlag.

- 3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,
- 4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller
- 5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.”

Bestemmelsen i nr. 2 vedrører slægtskabsinhabilitet. Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen⁵, at det er et selvfølgeligt element i den tidligere gældende uskrevne grundsætning om inhabilitet i forvaltningen, at et nært familiemæssigt tilknytningsforhold til en person, der selv ville være inhabil efter reglerne om partsinhabilitet (nr. 1), medfører inhabilitet. Opregningen af de familiemæssige forhold, der efter nr. 2 medfører inhabilitet, omfatter bl.a. familiemedlemmer i den direkte op- eller nedstigende linje. Udtrykket ”andre nærtstående” omfatter bl.a. tilknytningsforhold, der ikke beror på ægteskab, men på et fast samlivsforhold.

Det fremgår af bestemmelsens ordlyd, at der alene foreligger slægtskabsinhabilitet, såfremt den personlige eller økonomiske interesse i sagens udfald kan bestemmes som ”særlig”. Om betydningen af begrebet ”særlig” anfører Steen Rønsholdt i ”Forvaltningsret – Retssikkerhed. Proces. Sagsbehandling”, 5. udgave (s. 223):

”Betydningen af, at interessen skal være af særlig i modsætning til almen karakter, kan dels bero på en materiel bestemmelse af interessens art, dels på forbindelsen mellem kompetenceindehaveren og den primære sag. Begreberne almen og særlig kan således på en gang være udtryk for såvel interessens materielle karakter som graden af tilknytning. Den højeste grad af tilknytning foreligger, hvor vedkommende kompetenceindehaver er part i sagen. Jo længere man bevæger sig bort fra dette udgangspunkt, og jo mere fjern og indirekte forbindelsen dermed bliver, des mere usikkert er det, om der foreligger en inhabilitetsbegrundende interesse. På et vist yderpunkt af skalaen skifter forbindelsen karakter, idet den af forbindelsen udspringende interesse ikke længere kan betegnes som særlig. Den af forbindelsen udspringende interesse må nu karakteriseres som værende af almen karakter. Jo mere indirekte forbindelsen således er, des mere almen bliver den af forbindelsen udspringende interesse. I jo større omfang, der statueres inhabilitet på grundlag heraf, jo mere intens er habilitetsreguleringen.”

Endvidere anfører Steen Rønsholdt i samme værk (s. 227f.):

⁵ Jf. de specielle bemærkninger til § 3 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

.....

”I forvaltningslovens § 3, stk. 2, bestemmes det, at inhabilitet ikke foreligger, ”hvis der som følge af interessens karakter eller styrke ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen af sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn”. [...] Afgørende er som anført, at tilknytningen skal konstituere en ”særlig interesse” – og i sammenhæng hermed – at forholdet ikke på grundlag af dets ”karakter og styrke” omfattes af undtagelsesbestemmelsen i § 3, stk. 2.

Også i forhold til spørgsmålet om interessens omfang må de øvrige interesseparametre – herunder graden af tilknytning og interessens materielle karakter – indgå i habilitetsbedømmelsen. Hvor der således foreligger et parts- eller partslignende tilknytningsforhold, statueres inhabilitet i forhold til selv små interesser, medmindre interessen ligefrem kan betegnes som ubetydelig [...]

Hvor derimod den primære sag vedrører beslutninger af generel karakter, f.eks. en kommuneplans vedtagelse, vil det forhold, at f.eks. et kommunalbestyrelsesmedlem besidder ejendom i området omfattet af planen som udgangspunkt ikke bevirke inhabilitet, selvom interessen for så vidt kan betegnes som betydelig. Det forhold, at interessen deles af alle området ejendomsbesiddere, udgør således grundlaget for som udgangspunkt at klassificere interessen som almen i modsætning til særlig. Først når interessen i henseende til omfang, eksistens i tid samt omstændighederne i øvrigt klart adskiller sig fra dette udgangspunkt, vil den kunne klassificeres som særlig og dermed som inhabilitetsbegrundende [...]

4.3 Inhabilitet ved ledelsesmæssige beslutninger i offentligt ansættelsesforhold

Der vil normalt foreligge inhabilitet, hvis der skal træffes beslutninger, der – afhængigt af beslutningens indhold – vil kunne få ansættelsesmæssige konsekvenser for den pågældende embedsmands nærtstående, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2.

Det kan i den forbindelse ikke føre til andet resultat, at sagen i øvrigt måtte være af generel karakter, ligesom det ikke er afgørende for bedømmelsen, om den omhandlede indtager en ledelsesmæssig eller underordnet stilling. Inhabilitet opstår, hvor sagen i øvrigt direkte vedrører den pågældendes ansættelsesforhold i form af f.eks. individuelle lønforhold, omklassificering af en stilling, samt advancementsmuligheder. Det samme gælder beslutninger, der vil resultere i mere markante ændringer i vedkommendes arbejdsopgaver og ansvarskompetence.

I forhold til ændringer i arbejdsforhold og arbejdspladsen antages det, at ændringer i faktiske arbejdsbetingelser efter omstændighederne kan være inhabilitetsbegrundende. Der skal dog være tale om mærkbare ændringer, og det forhold, at beslutningen vedrører den pågældendes forvaltningsgren eller lignende, er ikke tilstrækkeligt⁶.

.....

⁶ Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 2013, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 180f. samt Carl Aage Nørgaard m.fl. Forvaltningsret sagsbehandling (2014), side 109 ff.

4.4 Afledt inhabilitet

Det følger af Justitsministeriets Vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om Forvaltningsloven, pkt. 22, at den praktiske konsekvens af reglerne om inhabilitet normalt er, at den inhabiles funktioner i forbindelse med den pågældende sags behandling og afgørelse i givet fald må varetages af en anden medarbejder. For så vidt angår chefers inhabilitet fremgår følgende af vejledningens pkt. 21:

”Er den, der er inhabil, chef for den pågældende myndighed, opstår der et særligt spørgsmål om, hvem der kan træffe afgørelse i sagen.

I sager af mindre betydning, der normalt afgøres af en af myndighedens medarbejdere på den pågældendes vegne uden, at den pågældende deltager i den egentlige sagsbehandling eller i øvrigt i afgørelsen af sagen, vil der normalt ikke være noget til hinder for, at den medarbejder, der normalt behandler den pågældende type sager, afgør sagen på den pågældendes vegne på sædvanlig vis.

I sager af større betydning, som normalt afgøres af den pågældende chef selv, må sagen normalt behandles og afgørelsen træffes af en anden ledende medarbejder inden for myndigheden.”

Et særligt habilitetsproblem opstår, hvor en overordnet ansat er inhabil, og der på den baggrund kan rejses spørgsmål om, hvilken betydning denne inhabilitet har for det underordnede personales adgang til at medvirke til sagens behandling.

I sagen refereret i FOB 2004, side 226, udtalte Folketingets Ombudsmand, at der ikke kunne herske fuld tillid til, at de ansatte i et ministerium fuldstændigt upåvirkede ville kunne behandle en sag, hvis udfald var af væsentlig økonomisk betydning for en person, der stod deres øverste chef så nær som en ægtefælle. Kirkeministeriet var derfor som myndighed inhabil i spørgsmålet om oprykning af ministerens ægtefælle til lønramme 34 og burde have foranlediget, at sagen blev overladt til et andet ministerium.

Folketingets Ombudsmand lagde ved sin udtalelse vægt på ministerens forpligtelse til efter ministeransvarlighedsloven i rimeligt omfang at føre tilsyn med og meddele instrukser for embedsmændenes sagsbehandling. Det var herefter Folketingets Ombudsmands opfattelse, at ministeren havde været afskåret fra at føre et forsvarligt tilsyn med sine embedsmænds behandling af sagen. Hertil kom, at inhabilitetsreglerne ikke blot skal forebygge usaglige afgørelser, men tillige tager sigte på at styrke omverdenens tillid til myndighederne og deres virksomhed. I den foreliggende sag, hvor der var tale om en klar og stærk inhabilitetsgrund for ministeren, forekom det åbenbart, at det nævnte tillidshensyn ikke var blevet tilgodeset.

4.5 Påvirkningsrisiko

I henhold til forvaltningslovens § 3, stk. 2, foreligger der ikke inhabilitet, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Det fremgår af bemærkningerne til § 3, stk. 2⁷, at bestemmelsen indebærer, at der ikke indtræder inhabilitet i tilfælde, hvor der ikke er grundlag for at antage, at den pågældende interesse indebærer fare for, at afgørelsen af sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn. Om dette er tilfældet må bero på en konkret vurdering, hvori navnlig må indgå en vurdering af den pågældende interesse, forvaltningsorganets og afgørelsens karakter, samt den pågældende persons funktion i forbindelse med sagens behandling. Den omhandlede vurdering er objektiv i den forstand, at personens individuelle forhold med hensyn til risikoen for, at netop han vil lade sig påvirke af uvedkommende hensyn, er uden betydning⁸.

Hverken i juridisk teori eller praksis er samspillet mellem § 3, stk. 1 og stk. 2, anskuet således, at man konsekvent først skal overveje, om et forhold falder ind under stk. 1, for derefter at bedømme, om der alligevel ikke foreligger inhabilitet efter stk. 2. En sådan skarp to-leddet vurdering foretages normalt ikke i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt styrken af en uvedkommende er så svag, at der ikke foreligger inhabilitet, og det samme gælder i forhold til vurderingen af, om en interesse er uvedkommende⁹.

Niels Fenger anfører i ”Forvaltningsloven med kommentarer” (side 231), at det er almindeligt antaget, at jo mere generel en sag er, desto stærkere skal vedkommendes interesse i sagens udfald være for, at inhabilitet kan komme på tale. Derfor vil der kun yderst sjældent foreligge inhabilitet i forbindelse med udførelse og udstedelse af anordninger, bekendtgørelser og cirkulærer, selv om de pågældende regler m.v. får eller kan få virkninger i forhold til den pågældende eller dennes nærtstående. På tilsvarende måde er det i sager om struktur- eller kapacitetstilpasninger på f.eks. skoleområdet ikke i sig selv inhabilitetsbegrundende, at et kommunalbestyrelsesmedlems børn eller børnebørn bliver berørt af kommunalbestyrelses beslutning, herunder ved lukning af den pågældende skole, eller – navnlig – andre skoler, så længe medlemmets nærtstående ikke bliver berørt væsentligt anderledes end andre.

4.6 Substitutionsvanskeligheder

Det følger af forvaltningslovens § 4, stk. 1, at inhabilitet i henhold til § 3 ikke indtræder, ”hvis det ville være umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder eller betænkelighed at lade en anden træde i den pågældendes sted under sagens behandling”.

⁷ Jf. de specielle bemærkninger til § 3 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

⁸ Jf. de specielle bemærkninger til § 3 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

⁹ Se bl.a. Carl Aage Nørgaard m.fl. Forvaltningsret sagsbehandling (2014), side 86 f. samt Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, side 230 ff.

Det følger af forarbejderne til § 4, stk. 1¹⁰, at bestemmelsen vil kunne finde anvendelse, hvor en sags uopsættelige karakter reelt gør det umuligt eller dog særdeles vanskeligt at foretage substitution. Dette kan være tilfældet, hvis det på grund af korte ufravigelige tidsfrister eller nødretslignende situationer er nødvendigt at træffe afgørelse, før der vil kunne foretages en ellers påkrævet substitution¹¹. Bestemmelsen vil efter forarbejderne¹² også kunne finde anvendelse, hvor substitution vil kunne medføre en betænkelig svækkelse af sagkundskaben hos den kompetente myndighed.

Det antages, at det normalt ikke vil være umuligt eller betænkeligt at substituere en inhabil chef i forvaltningslovens § 4's forstand, medmindre det er den øverste chef for vedkommende myndighed (f.eks. en borgmester).

4.7 Underretningspligt

Efter forvaltningslovens § 6, stk. 1, skal den, der er bekendt med, at der for den pågældendes vedkommende foreligger forhold, som er nævnt i § 3, stk. 1, snarest underrette sin foresatte inden for myndigheden herom, medmindre det er åbenbart, at forholdet er uden betydning. Det følger af bemærkningerne til bestemmelsen¹³, at oplysningspligten har til formål at sikre, at der i overensstemmelse med reglerne i § 6, stk. 2, altid bliver truffet afgørelse om, hvorvidt den pågældende som følge af den foreliggende interesse er inhabil.

I tilfælde, hvor det er åbenbart, at der ikke foreligger inhabilitet, kan underretning selvfølgelig undlades. Dette vil i henhold til forarbejderne til bestemmelsen¹⁴ navnlig være af praktisk betydning, hvor den pågældendes funktion i forbindelse med sagens behandling er af mere teknisk betonet karakter, f.eks. maskinskrivning, postafsendelse eller lignende, og ikke består i deltagelse i selve beslutningsprocessen.

At forvaltningslovens § 6, stk. 1, alene henviser til § 3, stk. 1, medfører, at underretningspligten ikke bortfalder, blot fordi bestemmelsen i § 3, stk. 2, må antages at føre til, at der i den pågældende situation ikke foreligger inhabilitet. Underretningspligten bortfalder kun, hvis det er "åbenbart", at det pågældende forhold er uden betydning, jf. herved bl.a. Justitsministeriets Vejledning nr. 11740 af 4. december 1986 om forvaltningsloven, pkt. 25. Da oplysningspligten har til formål at sikre, at der i overensstemmelse med reglerne i § 6, stk. 2, bliver truffet afgørelse om, hvorvidt den pågældende som følge af den foreliggende interesse er inhabil, bortfalder underretningspligten ikke, blot fordi en nærmere vurdering fører til, at den pågældende rent faktisk er/var habil, jf. FOB 1987.119, FOB 2003.289 og FOB 2008.352.¹⁵

¹⁰ Jf. de specielle bemærkninger til § 4 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

¹¹ Niels Fenger (red.), Forvaltningsret, 2018, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 276.

¹² Jf. de specielle bemærkninger til § 4 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

¹³ Jf. de specielle bemærkninger til § 6 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

¹⁴ Jf. de specielle bemærkninger til § 6 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

¹⁵ Niels Fenger (red.), Forvaltningsret, 2018, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 278.

Underretningen skal gives ”snarest”, hvilket efter forarbejderne til bestemmelsen¹⁶ betyder så vidt muligt, inden sagens behandling påbegyndes, således at der kan tages stilling til, om den pågældende må medvirke herved. Helst bør underretningen ske, så snart den pågældende bliver bekendt med, at sagen skal til behandling, og det står vedkommende klart, at han eller hun er udset til at deltage i sagens behandling.

4.8 Retsvirkning af inhabilitet

Det følger af forvaltningslovens § 3, stk. 3, at den, der er inhabil i forhold til en sag, ikke må træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag. Bestemmelsen i § 3, stk. 3, angiver således virkningen af, at en person er inhabil, og der fremgår følgende af forarbejderne til bestemmelsen:

”Det er i overensstemmelse med gældende ret, at den, der er inhabil, hverken må deltage i selve afgørelsen eller i den forudgående administrative behandling af sagen. Et inhabilt medlem af en kollegial forvaltningsmyndighed er således afskåret fra at deltage ikke blot i afstemningen, men også i den forudgående rådslagning, jfr. f.eks. § 14, stk. 1, i loven om kommunernes styrelse. Efter § 8, stk. 1, i normalforretningsordenen for primærkommuner gælder endog, at et kommunalbestyrelsesmedlem, der er inhabil, skal forlade lokalet under kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om den pågældende sag.”¹⁷

Hans Gammeltoft-Hansen anfører i ”Inhabilitet i forvaltningen” (side 115f. og 170)¹⁸, at den medvirken ved sagens behandling, som den inhabile er afskåret fra, skal forstås vidtgående. Kun rent tekniske funktioner som f.eks. journalisering, postbesørgelse, renskrivning og kopiering falder udenfor, hvorimod indstillinger, ethvert element af sagkyndig vurdering og alle øvrige former for deltagelse i den indholdsmæssige forberedelse og ekspedition af sagen er afskåret.

5. VURDERING

Det skal vurderes, om der i forhold til de ovennævnte sagsforløb på kulturområdet i USA under Udenrigsministeriets ressort har været – eller burde have været – anledning til at overveje, om ambassadør Lars Gert Lose var inhabil, samt om reglerne om inhabilitet i givet fald blev overtrådt.

Da Lars Gert Lose i hele sin tid som ambassadør i Washington fra den 15. august 2015 til den 31. december 2018 var gift med Ulla Rønberg, var han inhabil i forhold til sager, som hun havde en særlig personlig eller økonomisk interesse i. Hans forhold til Ulla Rønberg må efter

¹⁶ Jf. de specielle bemærkninger til § 6 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

¹⁷ Jf. de specielle bemærkninger til § 3 i forslag til forvaltningslov, L 4, 1985-86.

¹⁸ Hans Gammeltoft-Hansen, ”Inhabilitet i forvaltningen”, 2011, Karnov Group Denmark, side 115f. og 170.

de afgivne redegørelser og det foreliggende materiale betragtes som notorisk kendt for alle de involverede på ambassaden og i generalkonsulatet i New York.

Som anført ovenfor vil der normalt foreligge inhabilitet, hvis der skal træffes beslutninger, der – afhængigt af beslutningens indhold – vil kunne få ansættelsesmæssige konsekvenser for en embedsmands slægtning eller nærtstående, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2. Inhabilitet opstår bl.a., hvor sagen direkte vedrører den pågældendes ansættelsesforhold i form af f.eks. individuelle lønforhold, omklassificering af en stilling samt avancementsmuligheder. Det samme gælder efter omstændighederne beslutninger, der vil resultere i mere markante ændringer i vedkommendes arbejdsopgaver og ansvarskompetence.

I forhold til ændringer i arbejdsforhold og den fysiske arbejdsplads antages det omvendt, at ændringer i faktiske arbejdsbetingelser som udgangspunkt ikke er inhabilitetsbegrundende. Der skal således være tale om mærkbare ændringer, og det forhold, at beslutningen blot vedrører den pågældendes område, afdeling eller lignende, er ikke tilstrækkeligt. Bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 2 om inhabilitet gælder også for behandlingen af sager om indgåelse af kontraktsforhold eller lignende privatretlige dispositioner.

Spørgsmålet i sagen er derfor, om ambassadøren i Washington Lars Gert Lose kan siges at have medvirket ved beslutningen om at antage Ulla Rønberg som ekstern konsulent ved generalkonsulatet i New York i april og maj 2018.

Lars Gert Lose vil være inhabil og medvirke i sagen i strid med reglerne, hvis han havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelse over for generalkonsul Anne Dorte Riggelsen.

Udenrigsministeriet har imidlertid oplyst, at der ikke bestod et over-/underordningsforhold mellem ambassadør Lars Gert Lose og generalkonsul Anne Dorte Riggelsen, og at ambassadør Lars Gert Lose således hverken havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelser i forhold til generalkonsulatet i New York i sin tid som ambassadør i Washington, når det kommer til sager af denne type. Ulla Rønberg blev antaget af generalkonsulatet i New York, hvis øverste chef var generalkonsul Anne Dorte Riggelsen, der alene refererede til Udenrigsministeriet i København.

Lars Gert Lose havde således ikke ansvaret for at antage personale mv. til generalkonsulatet i New York, herunder Ulla Rønberg, og han kan ikke sige på denne baggrund at have medvirket ved antagelsen af Ulla Rønberg.

Det må herefter vurderes, om Lars Gert Lose alligevel indirekte kan siges at have medvirket i sagen om antagelse af Ulla Rønberg i strid med habilitetsreglerne. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis han deltog i beslutningen eller i øvrigt påvirkede den eller medvirkede når den skulle træffes.

På baggrund af sagens omstændigheder må det lægges til grund, at Lars Gert Lose var medbeslutningstager i forhold til at afsætte de økonomiske midler til at antage en konsulent samt i forhold til den overordnede model herfor, som led i hans deltagelse i Styregruppen for Det Internationale Kulturpanels satsning i USA. Det fremgår imidlertid ikke af materialet til styregruppens møde den 10. april 2018, hvor beslutningen blev truffet, at generalkonsulatet agtede at udmønte midlerne til at antage specifikt Ulla Rønberg. Dette fremgår heller ikke af det øvrige materiale, og heller ikke de implicerede har i de afgivne redegørelser peget på, at Lars Gert Lose vidste, at midlerne ville blive udmøntet til antagelse af Ulla Rønberg. Det fremgår således, at beslutningen om at antage Ulla Rønberg alene var Anne Dorte Riggelsens, og at hun ikke orienterede eller konsulterede Lars Gert Lose herom.

For så vidt angår den mailudveksling, som fandt sted i marts 2018, fremgår det, at kontorchef Lone Ravn fra Slots- og Kulturstyrelsen oplyste Anne Dorte Riggelsen, at hun havde undersøgt mulighederne for at ansætte Ulla Rønberg ”long distance”, men at dette ikke var en mulighed. I den videre mailkorrespondance i samme mailtråd korresponderede Lone Ravn og Anne Dorte Riggelsen om de generelle muligheder for at afsætte midler til generalkonsulatet eller ambassaden med henblik på at antage en ekstern konsulent.

Lars Gert Lose fik senere kopi af den samlede mailkorrespondance, idet han blev bedt om tage stilling til den generelle konsulentmodel, men uden at Ulla Rønberg var nævnt som en del af forslaget til antagelse som konsulent. Det fremgår således ikke af materialet, at hensigten var, at det var Ulla Rønberg, som skulle tilknyttes som led i udmøntningen, og mailkorrespondancen understøtter, at midlerne primært havde til formål at løse de udfordringer, som var opstået, da en medarbejder på generalkonsulatet gik på sygeorlov.

Selvom den pågældende mailudveksling kunne have givet Lars Gert Lose anledning til at afklare, om konsulentstillingen var tiltænkt Ulla Rønberg, er der efter vores samlede vurdering ikke grundlag for at fastslå, at Lars Gert Lose kan siges at have medvirket ved beslutningen om at antage Ulla Rønberg. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at det foreliggende materiale og de overensstemmende forklaringer fra Lars Gert Lose, Anne Dorte Riggelsen og Lone Ravn samt øvrige med tilknytning til begivenhedsforløbet ikke giver noget grundlag for at antage, at Lars Gert Lose var vidende om, at Ulla Rønberg ville blive tilknyttet i konsulentstillingen.

Der er på den baggrund heller ikke grundlag for at antage, at Lars Gert Lose havde en sådan viden om sin hustrus mulige tilknytning, at han skulle have forelagt sin mulige inhabilitet for sin nærmeste foresatte i Udenrigsministeriet i København med henblik på en stillingtagen, jf. forvaltningslovens § 6, stk. 1.

.....

Det er derfor vores samlede vurdering, at der ikke er grundlag for at antage, at inhabilitetsreglerne er overtrådt ved tilknytningen af Ulla Rønberg som konsulent i generalkonsulatet.

For så vidt angår de øvrige forhold – Ulla Rønbergs frivillige og ulønnede arbejde, researchrejse samt Art in Embassy mv. – foreligger der efter vores vurdering ikke en sådan særlig personlig eller økonomisk interesse, som kan begrunde inhabilitet efter de bagvedliggende almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om inhabilitet. Heri indgår endvidere, at det er i overensstemmelse med Udenrigsministeriets praksis, at medrejsende ægtefæller udfører repræsentative funktioner på ambassaden samt til dels ulønnet tilknyttes til løsning af opgaver på ambassaderne.

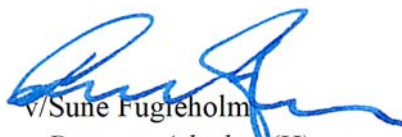
6. KONKLUSION

Det er Kammeradvokatens konklusion, at

- I forhold til antagelsen af Ulla Rønberg som konsulent i generalkonsulatet i New York ville Lars Gert Lose være inhabil og medvirke i strid med reglerne, hvis han havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelse over for generalkonsul Anne Dorte Riggelsen, som traf beslutning om at antage Ulla Rønberg. Udenrigsministeriet har imidlertid oplyst, at ambassadør Lars Gert Lose i denne sammenhæng hverken havde tilsyns- eller instruktionsbeføjelser i forhold til generalkonsulatet i New York.
- På baggrund af sagens forløb og det foreliggende materiale er der efter vores samlede vurdering ikke grundlag for at fastslå, at Lars Gert Lose indirekte kan siges at have medvirket ved beslutningen om at antage Ulla Rønberg som konsulent. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at det foreliggende materiale og de overensstemmende forklaringer fra Lars Gert Lose, Anne Dorte Riggelsen og Lone Ravn samt øvrige med tilknytning til begivenhedsforløbet ikke giver noget grundlag for at antage, at Lars Gert Lose var vidende om, at Ulla Rønberg ville blive tilknyttet konsulentstillingen.
- For så vidt angår de øvrige forhold foreligger der efter vores vurdering ikke en sådan særlig personlig eller økonomisk interesse, som kan begrunde inhabilitet efter de bagvedliggende almindelige forvaltningsretlige grundsætninger om inhabilitet. Heri indgår endvidere, at det er i overensstemmelse med Udenrigsministeriets praksis, at medrejsende ægtefæller udfører repræsentative funktioner på ambassaden samt til dels ulønnet tilknyttes til løsning af opgaver på ambassaderne.

-
- Det er derfor vores samlede vurdering, at der ikke er grundlag for at antage, at inhabilitetsreglerne er overtrådt ved de omhandlede forhold.

København, den 24. januar 2019

v/Sune Fugieholm
– Partner, Advokat (H)

v/Jakob Kamby
– Partner, Advokat (L)